

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 12. januar 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2008-792-0769
Dok.: RAJ40842

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 285 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. december 2008. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen (SF).

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 285 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren oplyse, om vidner kan gøre brug af bistandsadvokater på linje med f.eks. volds ofre i svære sager?”

Svar:

1. Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 1, skal retten i bl.a. voldssager beskikke en advokat for den forurettede, når forurettede fremsætter begæring om det. Beskikkelse af advokat kan dog afslås, hvis lovovertrædelser er af mindre alvorlig karakter og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 3.

Bistandsadvokaten har til opgave at hjælpe og vejlede den forurettede under sagen. Advokaten har bl.a. adgang til at overvære afhøringer af den forurettede såvel hos politiet som i retten samt mulighed for at stille yderligere spørgsmål til den forurettede. Bistandsadvokaten har endvidere adgang til at gøre sig bekendt med sagens materiale, jf. retsplejelovens § 741 c.

Politiet skal vejlede forurettede om reglerne om beskikkelse af en bistandsadvokat, og vejledningen skal gives, inden den forurettede afhøres af politiet første gang, og gentages i forbindelse med anden afhøring af forurettede.

I sager om visse grovere overtrædelser af straffeloven skal der endvidere udpeges en kontaktperson for forurettede hos politiet eller anklagemyndigheden, såfremt den forurettede forventes at skulle afgive forklaring som vidne i retten, jf. § 3, stk. 1, jf. stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1108 af 21. september 2007 om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager og til at udpege en kontaktperson for forurettede.

I andre sager, hvor forurettede forventes at skulle afgive forklaring som vidne i retten, kan der udpeges en kontaktperson, hvis den forurettede efter sagens karakter skønnes at kunne få behov for vejledning, der går ud over den generelle vejledning i forbindelse med anmeldelsen, jf. bekendtgørelsen § 3, stk. 2.

En kontaktperson kan f.eks. være den politibetjent, som deltager i efterforskningen af straffesagen, eller den anklager, der beskæftiger sig med

sagen. Det er kontaktpersonens opgave at hjælpe og støtte den forurettede, når denne henvender sig til politiet eller anklagemyndigheden. Kontaktpersonen skal endvidere vejlede forurettede om den pågældendes retsstilling under sagen, herunder rettigheder og pligter i forbindelse med afgivelse af forklaring som vidne i retten. Herudover skal kontaktpersonen informere om sagens gang og forventede forløb.

Der henvises herom i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 1208 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del – folketingsåret 2007-08, 2. samling).

2. Retsplejeloven indeholder ikke regler om beskikkelse af en bistandsadvokat for vidner, der ikke er forurettet i sagen. Det skyldes navnlig, at andre vidner i almindelighed ikke vil have samme behov for støtte og bistand under en straffesag som den person, der har været udsat for en forbrydelse. Den forurettede vil således i almindelighed kunne have et særligt behov for bistand og vejledning i forbindelse med sagen, herunder f.eks. hjælp til at opgøre og fremsætte et erstatningskrav.

Bl.a. politiet og anklagemyndigheden har imidlertid generelt fokus på at støtte og vejlede også vidner, som ikke er forurettede i sagen, og der er fastsat en række regler, der har til formål at støtte også andre vidner under en straffesags behandling ved politiet og domstolene.

Eksempelvis fremgår det af Rigsadvokatens meddelelse nr. 8/2007 om vejledning, orientering og underretning af forurettede i straffesager, udpegning af en kontaktperson for forurettede og vidner mv., at der skal udpeges en kontaktperson for personer, der forventes at skulle vidne i retten, når vidnet efter sagens karakter og alvor skønnes at kunne få behov for støtte og vejledning fra politi eller anklagemyndighed.

Hvis der ikke udpeges en kontaktperson, bør politiet i forbindelse med afhøringen af vidnet så vidt muligt give en mundtlig orientering om, hvad der videre forventes at ske i sagen.

Efter retsplejelovens § 193 skal politiet eller anklagemyndigheden endvidere underrette retten, hvis der efter en konkret vurdering er behov for særlig hensyntagen til et vidne i en straffesag, og retten bistår i fornødent omfang vidnet. Bestemmelsen blev sat ind i retsplejeloven ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 og har til formål at sikre, at der tages fornødent hensyn til særligt udsatte vidner i forbindelse med deres møde i retten.

Der kan efter bestemmelsens forarbejder især være behov for, at politiet eller anklagemyndigheden underretter retten i sager om seksualforbrydelser, vold, røveri, afpresning og lignende alvorlige og belastende sager, hvor et vidne (både forurettede og andre vidner) efter en konkret vurdering må anses for særligt udsat som følge af sin alder, fysiske eller psykiske helbredsforhold, følgerne af den strafbare handling eller risiko for pression.

Bestemmelsen indebærer, at anklagemyndigheden og retten i et samarbejde skal søge at begrænse de ulemper, der kan være forbundet med afgivelse af forklaring for retten for det pågældende vidne. Det er forudsat, at politiet eller anklagemyndigheden vurderer, om der er et særligt behov for hensyntagen til vidnet, og i givet fald underretter retten med henblik på at aftale, hvordan dette behov bedst kan opfyldes. Der kan således f.eks. være tale om, at en medarbejder ved retten på forhånd er klar til at modtage og vejlede vidnet om placering i et særligt ventorum for vidner eller eventuelt et andet lokale, indtil forklaringen skal afgives. Der kan også være tale om at sikre, at vidnet ikke unødvendigt konfronteres med tiltalte eller bestemte vidner, eller om koordinering af en nødvendig politibeskyttelse.